

Tizenhatodik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Prág (Csehország), 2018. július 26.–30.

Az egyéni verseny feladatai

A megoldások kiírásának szabályai

Ne másolja le a feladatokat! Írja le minden feladat megoldását külön lap(ok)ra! Minden lapra írja rá a feladat számát, az ülésének a számát és a vezetéknevét! Máskülönben a munkája nem értékelhető.

Válaszait alaposan indokolja meg. A tökéletesen helyes válasz is csak alacsony pontszámot ér, ha nincs kellőképpen megindokolva.

1. Feladat (20 pont) Adottak szavak krík nyelven valamint fordításuk magyarra. A [ˀ] jel a hangsúlyt jelenti:

[cokó]	<i>ház</i>	[imahicíta]	<i>kinézni magának</i>
[cá:lo]	<i>pisztráng</i>	[inkosapitá]	<i>könyörögni</i>
[só:kca]	<i>zsák</i>	[tapassó:la]	<i>kaszáspók</i>
[wa:kocí]	<i>borjú</i>	[akkopánka]	<i>játék</i>
[pocóswa]	<i>fejsze</i>	[cokpilá:pilá]	<i>kecskefejő</i>
[famí:ca]	<i>sárgadinnye</i>	[tokna:photí]	<i>tárca</i>
[yanása]	<i>bö lény</i>	[co:kakiŋítá]	<i>tanulás</i>
[iyanawá]	<i>orcája</i>	[ŋafotaháya]	<i>tök</i>
[hî:spákwa]	<i>vándorrigó</i>	[itiwanayipíta]	<i>egymást kötni</i>
[aklowahí:]	<i>sár</i>	[ipahankatíta]	<i>megszámolni bennünket</i>
		[pokkoŋakkoakkopankacóko]	<i>kosárlabdaterem</i>

Jelölje meg a hangsúlyt:

[ifa]	<i>kutya</i>	[ifoci]	<i>kiskutya</i>
[nâ:naki]	<i>dolgok</i>	[sâ:sakwa]	<i>liba</i>
[aktopa]	<i>híd</i>	[hoktaki]	<i>nők</i>
[wanayita]	<i>kötni</i>	[awanayita]	<i>rákötni</i>
[isiskitoci]	<i>kisphár</i>	[a:tamihoma]	<i>motorháztető</i>
[honanta:ki]	<i>férfiak</i>	[ilitohtaŋita]	<i>lábát keresztbe vetni</i>

⚠ A krík (maszkagi) nyelv a muszkogea családhoz tartozik. Körülbelül 4 500 ember beszéli az USA Oklahoma államában.

[ŋ] mássalhangzó. A [ˀ] jel az ereszkedő tónust jelöli. A [:] jel azt jelenti, hogy az előtte álló magánhangzó hosszú. —*Aleksejs Peguševs*

2. Feladat (20 pont) Adottak mondatok hakhun nyelven valamint fordításuk magyarra:

1. **ŋa ka kɣ ne** — *Megyek-e?*
2. **nɣ ʒip tuʔ ne** — *Aludtál-e?*
3. **ŋabə ati lapkʰi tɣʔ ne** — *Láttam-e őt?*
4. **nirum kəmə nuʔrum cʰam ki ne** — *Ismerünk-e benneteket?*
5. **nɣbə ŋa lapkʰi rɣ ne** — *Látsz-e engem?*
6. **tarum kəmə nɣ lan tʰu ne** — *Vertek-e téged?*
7. **nuʔrum kəmə ati lapkʰi kan ne** — *Látjátok-e őt?*
8. **nɣbə ati cʰam tuʔ ne** — *Ismerted-e őt?*
9. **tarum kəmə nirum lapkʰi ri ne** — *Látnak-e bennünket?*
10. **ati kəmə ŋa lapkʰi tʰɣ ne** — *Látott-e engem?*

(a) Fordítsa le magyarra:

1. **nɣ ʒip ku ne**
2. **ati kəmə nirum lapkʰi tʰi ne**
3. **tarum kəmə nuʔrum cʰam ran ne**
4. **nirum kəmə tarum lan ki ne**
5. **nirum kəmə nɣ cʰam tiʔ ne**
6. **nirum ka tiʔ ne**

(b) Fordítsa le hakhun nyelvre:

7. *Vertelek-e téged?*
8. *Láttak-e engem?*
9. *Ismer-e téged?*
10. *Alsotok-e?*

⚠ A hakhun nyelv a sino-tibeti család sal ágához tartozik. Körülbelül 10 000 ember beszéli India legkeletibb részében és Mianmar szomszédos régióiban.

ə és ɣ magánhangzók. cʰ, kʰ, ŋ, tʰ, ʒ és ʔ mássalhangzók.

—Pjotr Arkadjev

3. Feladat (20 pont) Adottak szavak terena nyelven két nyelvtani formában (e. sz. 1. sz., az *én ...-m* vagy *én ...* ; e. sz. 2. sz., a *te ...-d* vagy *te ...*) valamint fordításuk magyarra. Néhány forma hiányzik.

e. sz. 1. sz.	e. sz. 2. sz.	e. sz. 1. sz.	e. sz. 2. sz.		
îmam	îme	<i>férj</i>	enjóvi	yexóvi	<i>idősebb testvér</i>
mbîho	₁	<i>elmenni</i>	noínjoa	₈	<i>meglátni azt</i>
yónom	yéno	<i>járni</i>	vanénjo	₉	<i>megvásárolni</i>
mbôro	peôro	<i>nadrág</i>	mbepékena	pipíkina	<i>dob</i>
ndûti	tiûti	<i>fej</i>	ongóvo	yokóvo	<i>gyomor, lélek</i>
âyom	yâyo	<i>nő fivére</i>	rembéno	ripíno	<i>ing</i>
₂	pîyo	<i>állat</i>	nje'éxa	xi'íxa	<i>fiú/lány</i>
yênom	₃	<i>feleség</i>	ivándako	ivétako	<i>leülni</i>
mbûyu	piûyu	<i>térd</i>	mbirítauna	piríteuna	<i>kés</i>
njûpa	xiûpa	<i>manióka</i>	mómindi	₁₀	<i>fáradt lenni</i>
₄	yêno	<i>anya</i>	njovó'i	xevó'i	<i>kalap</i>
nênem	nîni	<i>nyelv</i>	ngónokoa	kénokoa	<i>nélkülözni</i>
mbâho	peâho	<i>száj</i>	ínzikaxovoku	₁₁	<i>iskola</i>
ndâki	teâki	<i>kar</i>	₁₂	yôxu	<i>nagyapa</i>
vô'um	veô'u	<i>kéz</i>	íningone	ínikene	<i>barát</i>
ngásaxo	₅	<i>fázni</i>	vandékena	vetékena	<i>kenu</i>
njérere	₆	<i>oldal</i>	óvongu	yóvoku	<i>ház</i>
mônzi	meôhi	<i>játékszer</i>	₁₃	nîwo	<i>unokaöcs</i>
ndôko	₇	<i>tarkó</i>	ánzarana	₁₄	<i>kapa</i>
ímbovo	ípevo	<i>ruha</i>	nzapátuna	hepátuna	<i>cipő</i>

- (a) Töltse ki a hiányokat!
- (b) Némely szót Brazília hivatalos nyelvéből, a portugálból kölcsönzött a terena. Egy példa erre a fent található 'cipő' szó (← portugálul *sapato*). A portugál jövevényszavak néha aberráns módon viselkednek a terena nyelvben.

e. sz. 1. sz.	e. sz. 2. sz.	
lâmbina	leápina	<i>ceruza</i> (← portugálul <i>lâpis</i>)
	leátana	<i>konzerdoboz</i> (← portugálul <i>lata</i>)
	keápana	<i>köpeny</i> (← portugálul <i>capa</i>)

- Milyen módon különböznek ezek a szavak az eredeti terena szavaktól?
- Fordítsa le terena nyelvre: *konzerdobozom, köpenyem!*

⚠ A terena nyelv az arawak család bolíviai-paranáji ágához tartozik. Körülbelül 15 000 ember beszéli Brazíliában.

' mássalhangzó (az ún. hangszalagzár). **x** = a magyar *s*. **y** = a magyar *j*. **nj** = *nzs*. A **m** betű a szó végén az egész szó nazális kiejtését jelöli. A ^ jel azt jelenti, hogy a magánhangzó hosszú, és eső tónussal kiejtik. A ' jel azt jelenti, hogy a következő mássalhangzó hosszú.

—Andrej Nyikulín

4. Feladat (20 pont) Adottak szócsoportok hegyi arapesh nyelven valamint fordításuk magyarra:

1. biaruh atuh araruh	3 cukornád
2. nybat biabys juhurubys	6 tojás
3. anowip biabys bøbys	8 bételdió
4. biogu nybat atuh araruh	9 cukornád
5. anowip biagas atugas atug baigas	10 lap szágófakéreg
6. biogu atut atub juhurubys	13 tojás
7. wiwis atug baigas	13 lap szágófakéreg
8. wiwis biabys bøbys	14 bételdió
9. biogu atugu biogu biaruh atuh araruh	23 cukornád
10. araman biabys bøbys	26 bételdió
11. anowip biabys juhurubys	26 tojás

(a) Egy nyelvész, aki az adatokat vizsgálta, először azt gondolta, hogy a fenti példák közül háromból hiányzik az X szó. Ámde a nyelv további kutatása során a nyelvész felismerte, hogy semmi szó sem hiányzik, mivel az X szót általában nem használják, hanem a kontextus magában foglalja. Nevezze meg az X szót! Melyik három példában hiányolta a nyelvész? Hogyan foglalja magában a kontextus?

(b) Fordítsa le magyarra:

12. **biabys atub bøbys**
13. **atub juhurub**
14. **nybat atuh araruh**
15. **biagas atugas biagas baigas**
16. **wiwis baigas**

(c) Fordítsa le hegyi arapesh nyelvre:

17. 4 bételdió
18. 11 tojás
19. 20 tojás
20. 25 lap szágófakéreg

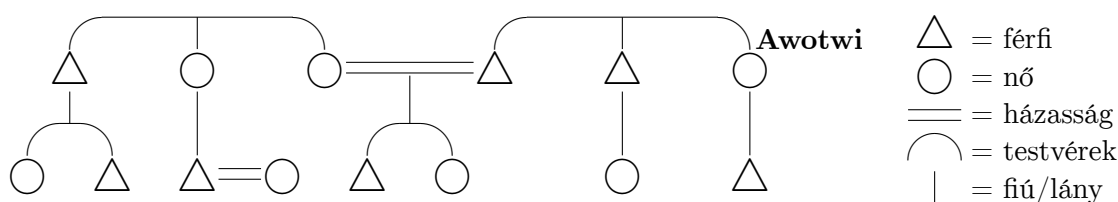
⚠ A hegyi arapesh (bukijip) nyelv a torricelli családhoz tartozik. Körülbelül 15 000 ember beszéli Pápua Új-Guineában.

A bételdió valójában egy bizonyos pálmafajta magja.

—Aleksejs Peguševs

5. Feladat (20 pont) Az alábbiiban egy akan család három férfitagja önmagát és egyes rokonjait mutatja be (lásd a családfát):

1. **Yefre me Enu. Yefre me banom Thema ne Yaw ne Ama. Yefre me yere Kunto. Yefre me nuanom Awotwi ne Nsia. Yefre me wɔfaase Berko.**
2. **Yefre me Kofi. Yefre me nua Esi. Yefre me agya Ofori. Yefre me sewaanom Dubaku ne Kunto. Yefre me sewaabanom Yaw ne Ama ne Kobina.**
3. **Yefre me Kobina. Yefre me enanom Dubaku ne Kunto. Yefre me nuanom Yaw ne Ama. Yefre me wɔfa Ofori. Yefre me yere Efua.**

(a) Írja be a neveket a családfába!

(b) Íme két másik, ugyanahhoz a családhoz tartozó férfi néhány kijelentése:

1. **Yefre me Yaw. Yefre me enanom _____ . Yefre me _____ Nsia ne _____ . Yefre me nuanom Thema ne _____ . Yefre me _____ Awotwi. Yefre me _____ Ofori. Yefre me _____ Esi ne _____ . Yefre me _____ Berko.**
2. **Yefre me _____ . Yefre me banom Kofi ne _____ . Yefre me _____ Yaw ne _____ . Yefre me _____ Kunto ne _____ .**

Töltse ki a hiányokat! (Néhol több mint egy szó is hiányzik.)

⚠ Az akan nyelv az atlanti-kongói család kwa csoportjához tartozik. Körülbelül 8 000 000 ember beszéli Ghánában.
—Kszenyija Giljarova

Szerkesztők: Samuel Ahmed, Bozsidar Bozsanov, Cao Csi-tung,
Iván Derzsanszki (műszaki szerkesztő), Hugh Dobbs, Dmitrij Geraszimov,
Kszenyija Giljarova, Sztanyiszlav Gurevics, Gabrijela Hladnik, Borisz Iomdin,
Kobayashi Tsuyoshi, Bruno L'Astorina, Li Thehun, Miina Norvik, Andrej Nyikulin,
Aleksejs Peguševs, Alekszandr Piperszki, Marija Rubinstejn (főszerkesztő), Daniel Rucki,
Artürs Semeņuks, Pavel Szofroniev, Milena Veneva.

Magyar szöveg: Iván Derzsanszki.

Sok szerencsét!